

УДК 341:343.352:340.13

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-4\(26\)-398-417](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-4(26)-398-417)

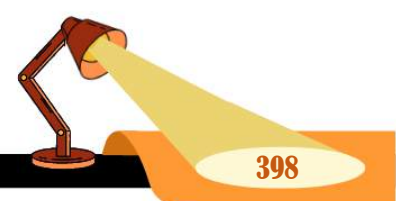
Лисяк Олександр Іванович кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правового регулювання економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-1511-3847>

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ АНТИКОРУПЦІЇ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Анотація. У статті здійснено комплексний правовий аналіз міжнародних антикорупційних стандартів у контексті їх практичної реалізації в національних правових системах. Актуальність дослідження зумовлена тим, що корупція залишається однією з ключових загроз демократичному врядуванню, економічній стабільності та довірі до державних і корпоративних інституцій, а формальне запровадження міжнародних антикорупційних інструментів не завжди призводить до очікуваного зниження корупційних ризиків. Особливу увагу приділено розмежуванню правової природи міжнародних договорів у сфері протидії корупції та міжнародних стандартів, які, на відміну від міжнародних договорів, не мають обов'язкового характеру, проте відіграють ключову роль у формуванні практичних механізмів доброчесності, комплаєнсу та управління корупційними ризиками.

У роботі проаналізовано основні міжнародні договори, що формують рамкові зобов'язання держав у сфері запобігання корупції, зокрема Конвенцію ООН проти корупції, Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією, Цивільну конвенцію про боротьбу з корупцією, а також Конвенцію ОЕСР щодо підкупу іноземних посадових осіб. Обґрунтовано, що зазначені акти створюють нормативні передумови для розроблення і впровадження антикорупційних стандартів, але не встановлюють детальних процедур їх реалізації. У цьому зв'язку досліджено значення міжнародних стандартів ISO як інструментів, що конкретизують міжнародні зобов'язання та пропонують уніфіковані управлінські рішення для публічного і приватного секторів.

Окремий акцент зроблено на аналізі стандартів ISO 37001, ISO 37002, ISO 37000 та ISO 37301, які формують сучасну архітектуру антикорупційного та комплаєнс-управління. Визначено їхню роль у запровадженні систем запобігання хабарництву, захисту викривачів, етичного управління та контролю за дотриманням нормативних вимог. Разом із тим доведено, що універсальність

міжнародних стандартів має обмежений характер, оскільки їх ефективність безпосередньо залежить від рівня політичної волі, інституційної спроможності, правової культури, кадрового забезпечення та соціокультурних особливостей конкретної держави.

У статті обґрунтовується необхідність адаптації міжнародних антикорупційних стандартів до національного правового та управлінського контексту. На прикладі України показано, що поєднання міжнародних принципів із національними практиками, розвиток системи антикорупційного комплаєнсу, підготовка професійних кадрів і системне навчання персоналу створюють передумови для реального, а не декларативного, впровадження стандартів. Зроблено висновок, що міжнародні антикорупційні стандарти є ефективними не самі по собі, а за умови їх комплексної інтеграції в національну систему управління та правозастосування.

Ключові слова: корупція, міжнародні антикорупційні стандарти, імплементація, міжнародні договори, комплаєнс, добросовісність, ISO 37001, управління корупційними ризиками, національне законодавство, антикорупційна політика.

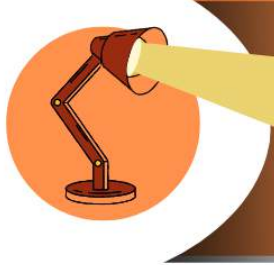
Lysiak Oleksandr Ivanovych PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Legal Regulation of Economics, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-1511-3847>

LEGAL ANALYSIS OF INTERNATIONAL ANTI-CORRUPTION STANDARDS, THEIR IMPLEMENTATION AND ADAPTATION IN THE LEGAL SYSTEM OF UKRAINE

Abstract. The article provides a comprehensive legal analysis of international anti-corruption standards in the context of their practical implementation in national legal systems. The relevance of the study is due to the fact that corruption remains one of the key threats to democratic governance, economic stability and trust in state and corporate institutions, and the formal introduction of international anti-corruption instruments does not always lead to the expected reduction in corruption risks. Particular attention is paid to the distinction between the legal nature of international treaties in the field of combating corruption and international standards, which, unlike international treaties, are not mandatory, but play a key role in the formation of practical mechanisms of integrity, compliance and corruption risk management.

The paper analyzes the main international treaties that form the framework obligations of states in the field of corruption prevention, in particular the UN Convention against Corruption, the Criminal Convention on Corruption, the Civil Convention on Corruption, and the OECD Convention on Bribery of Foreign Public

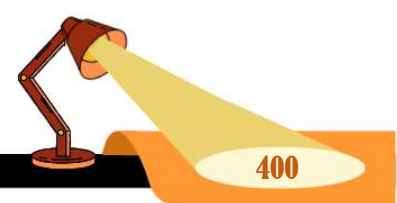
Officials. It is substantiated that these acts create regulatory prerequisites for the development and implementation of anti-corruption standards, but do not establish detailed procedures for their implementation. In this regard, the significance of ISO international standards as tools that specify international obligations and offer unified management solutions for the public and private sectors is examined.

Particular emphasis is placed on the analysis of ISO 37001, ISO 37002, ISO 37000 and ISO 37301 standards, which form the modern architecture of anti-corruption and compliance management. Their role in the implementation of systems for preventing bribery, protecting whistleblowers, ethical management and monitoring compliance with regulatory requirements is determined. At the same time, it is proven that the universality of international standards is limited, since their effectiveness directly depends on the level of political will, institutional capacity, legal culture, human resources and socio-cultural characteristics of a particular state.

The article justifies the need to adapt international anti-corruption standards to the national legal and administrative context. The example of Ukraine shows that the combination of international principles with national practices, the development of an anti-corruption compliance system, the training of professional personnel and systematic training of personnel create the prerequisites for the real, rather than declarative, implementation of standards. The conclusion is made that international anti-corruption standards are effective not by themselves, but only if they are comprehensively integrated into the national system of management and law enforcement.

Keywords: corruption, international anti-corruption standards, implementation, international treaties, compliance, integrity, ISO 37001, corruption risk management, national legislation, anti-corruption policy.

Постановка проблеми. Одним із основних пріоритетних завдань як національних урядів, так і міжнародних організацій, на сьогоднішній день є боротьба з корупцією на усіх рівнях. «Корупція є однією з найгостріших глобальних проблем сучасності, від розв'язання яких залежить подальший розвиток світової спільноти загалом. Толерування корупції послаблює демократію та державне управління, що призводить до порушень прав людини, спотворює ринкові механізми, погіршує якість життя людей, сприяє збільшенню злочинності та інших загроз. Це найнебезпечніше явище є у всіх країнах – великих і малих, багатих і бідних» [1]. Для досягнення мети по запобіганню корупції та боротьби з нею прийнято низку міжнародних договорів, зокрема, Конвенцію ООН проти корупції (UNCAC), Кримінальну конвенцію Ради Європи про боротьбу з корупцією (ETS 173), Цивільну конвенцію про боротьбу з корупцією, Конвенцію ОЕСР щодо підкупу іноземних посадових осіб (OECD Anti-Bribery Convention) та деякі інші, що втілюють у собі рекомендації GRECO,

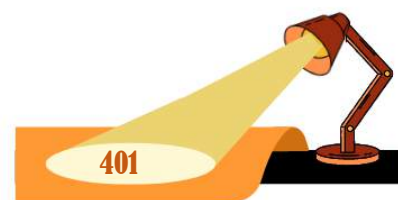

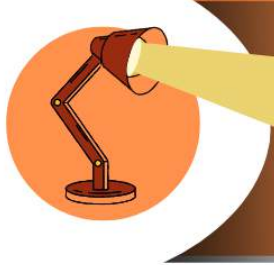

стандарти FATF та інші нормативно-правові механізми. Ці нормативно-правові акти передбачають рекомендації впровадження у національне законодавство держав загальні принципи запобігання та протидії корупції, які спрямовані на забезпечення прозорості, підзвітності та належного врядування. Проте «міжнародні глобальні нормативно-правові акти не містять конкретних настанов для керівників щодо того як побудувати ефективну антикорупційну систему в організації. Саме тому кращі світові практики антикорупції ґрунтуються на правилах, у яких закладено досвід та професіоналізм експертів окремих інституцій або галузей в цілому. Такими правилами є міжнародні стандарти ISO. Роль Міжнародної організації зі стандартизації (International Organization for Standardization / ISO) полягає у сприянні міжнародній координації та стандартизації міжнародних стандартів у різних сферах» [1].

Однак, незважаючи на втілення у собі основних дієвих міжнародних практик по впровадженню превентивних інструментів щодо запобігання корупційних проявів, впровадженню механізмів дотримання правил доброчесності, ефективність стандартів суттєво відрізняється на практиці в залежності від політики управління на рівні окремої організації та на рівні держави в цілому.

Успішність імплементації розроблених та рекомендованих до впровадження міжнародних стандартів насамперед залежить від багатьох факторів: рівня політичної відкритості органів управління державою зі своїм населенням, що впливає на економічний розвиток як самої держави, так і її населення. Важливим чинником є також рівень самосвідомості громадян держави та готовності до сприйняття впроваджених змін, до дотримання закріплених ними норм та вимог, до їх здатності до виховання у собі принципу нульової толерантності до корупції у будь-яких її проявах, правової культури усіх сфер держави, політичної волі керівництва та особливостей національних правових систем. Дуже часто на практиці міжнародні антикорупційні механізми запроваджуються формально, тобто вони розроблені та впроваджені, проте не мають реального впливу на зменшення рівня корупції. «Імплементація міжнародних антикорупційних стандартів є важливим кроком у забезпеченні чесності та прозорості управління державою. Цей аспект висвітлює основні принципи та механізми впровадження міжнародних антикорупційних стандартів на національному рівні, розглядає їх вплив на боротьбу з корупцією та дає практичні рекомендації щодо ефективної реалізації цих стандартів в Україні» [2]. Запровадження міжнародних антикорупційних стандартів є одним із ключових напрямів підвищення рівня доброчесності та відкритості державного управління. У цьому контексті особлива увага приділяється аналізу базових принципів і інструментів імплементації таких стандартів у національну правову систему, оцінці їх впливу на ефективність протидії корупційним проявам, а також формулюванню практичних підходів до їх результативного застосування.

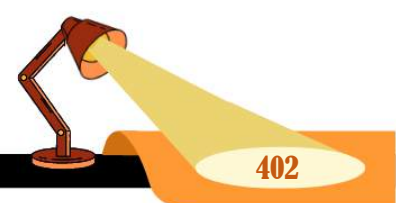
Незважаючи на міжнародне визнання та активне поширення антикорупційних стандартів, їх практичне впровадження нерідко не забезпечує очікуваного результату. Формальне прийняття внутрішніх локальних актів на основі стандартів, зокрема, наприклад, у сфері комплаєнсу, добросовісного врядування або управління корупційними ризиками, саме по собі не гарантує реального зниження рівня корупції чи навпаки її виникнення. У багатьох випадках такі стандарти залишаються декларативними інструментами, що існують окремо від реальних управлінських процесів та повсякденної діяльності організацій.

Однією з ключових причин обмеженої ефективності міжнародних стандартів є їх недостатня інтеграція в національний правовий і інституційний контекст. Стандарти, розроблені як універсальні моделі, не завжди враховують особливості правової системи, рівень розвитку адміністративної культури, стан судової практики та специфіку функціонування органів публічної влади. За відсутності адаптації до національних умов вони сприймаються як зовнішні вимоги, а не як інструменти внутрішнього управління. Дуже часто також внутрішні нормативні акти розроблені на підставі міжнародних стандартів є чужорідними нормами у діяльності організації та подібно «сторонньому тілу» виштовхуються із практики як колективом, так і керівництвом організації.

Суттєвою проблемою також є формалізований підхід до контролю за виконанням впроваджених стандартів, коли основна увага зосереджується на розробленні внутрішніх політик, процедур і кодексів без належного адміністрування їх фактичного застосування. У таких випадках стандарти використовуються переважно для демонстрації відповідності очікуванням або вимогам, не стаючи частиною організаційної культури та управлінської практики.

Окрему групу проблем імплементації міжнародних стандартів становить дефіцит професійних кадрів. Впровадження міжнародних антикорупційних стандартів потребує наявності професійних фахівців, що можуть розробити та впровадити внутрішні механізми контролю. Важливо також створенні в організації підрозділи комплаєнсу, які будуть незалежними у своїй діяльності, матимуть достатньо повноважень діяти самостійно без впливу керівництва та матимуть самостійні ресурси для постійного моніторингу. За відсутності таких передумов стандарти втрачають прикладний характер і не можуть забезпечити системний вплив на рівень корупційних ризиків.

Вагомим чинником неефективності стандартів є також недостатній рівень обізнаності та підготовки всього персоналу організації. Антикорупційні стандарти передбачають не лише формальні процедури, а й зміну поведінкових моделей, що неможливо без системного навчання, підвищення кваліфікації та формування розуміння сутності ризик-орієнтованого підходу. За відсутності навчальних програм стандарти сприймаються як додаткове адміністративне навантаження, а не як інструмент захисту організації та її працівників.

Не менш значущим є чинник політичної та управлінської волі. Ефективність стандартів безпосередньо залежить від позиції керівництва, його готовності забезпечувати реальну підзвітність, реагувати на виявлені порушення та підтримувати незалежність антикорупційних механізмів. За відсутності такого лідерства міжнародні стандарти не здатні виконувати свою превентивну функцію та перетворюються на формальний атрибут управління.

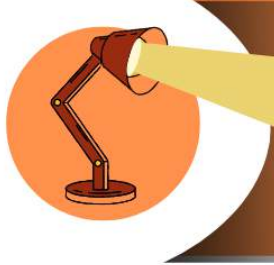
Таким чином, проблема ефективності міжнародних антикорупційних стандартів полягає не в їх змісті як такому, а в умовах та способах їх реалізації. Без належної адаптації, інституційного забезпечення, системного навчання та управлінської підтримки стандарти не досягають своєї мети і не забезпечують сталого зниження корупційних ризиків. Враховуючи наявні зазначені проблеми постає низка питань, в рамках яких важливим є дослідження проблем імплементації міжнародних стандартів та висвітлення питання, чи можуть бути міжнародні антикорупційні стандарти універсальними для всіх держав чи вони потребують адаптації до національних умов. Актуальності також надає проблема вирішення питання, які фактори сприяють або, навпаки, перешкоджають ефективному впровадженню цих стандартів, та чи можливо розробити єдиний підхід до боротьби з корупцією, який би працював в усіх країнах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання імплементації міжнародних стандартів антикорупції у правові системи національного законодавства у різних проявах привертала увагу науковців. У статтях авторів проводились дослідження проблемних питань інтеграції міжнародних норм у національне законодавство, виявлялись правові колізії та пропонувались певні шляхи гармонізації з європейськими стандартами.

Зокрема, питання імплементації міжнародних норм з питань запобігання корупції є актуальними для нашої держави, оскільки Україна є учасницею багатьох міжнародних договорів, що зобов'язують до криміналізації корупційних діянь та впровадження відповідних правових наслідків. Дослідження науковців зосереджуються на порівняльному аналізі антикорупційного законодавства України та країн Європейського Союзу з метою визначення кращих практик та можливостей їх адаптації в українській правовій системі. Таким чином, питання імплементації міжнародних антикорупційних стандартів є предметом активних наукових досліджень, спрямованих на вдосконалення національних механізмів протидії корупції.

У проведеному дослідженні Салманова О.В. та Терещука С.С. розглядається імплементація міжнародних антикорупційних стандартів у контексті української правової системи як складова ефективної державної політики протидії корупції. Автори аналізують основні принципи та механізми впровадження таких стандартів на національному рівні, зокрема у світлі зобов'язань України за

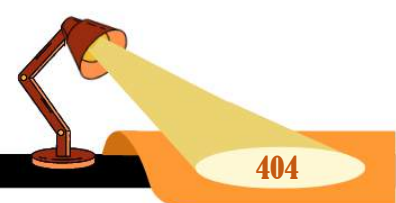

низкою міжнародних договорів, що були ратифіковані вітчизняним законодавством. Дослідження підкреслює, що ратифікація ключових міжнародних документів не автоматично гарантує їх реалізацію в практичній площині, а потребує належного організаційно-правового забезпечення, адаптації законодавства і створення відповідної системи інституційних механізмів. Автори також відзначають, що, незважаючи на сформовану законодавчу базу, в національному правовому полі все ще існують прогалини, зокрема щодо врегулювання адміністративних процедур і механізмів реагування на корупційні ризики, що ускладнює повноцінну реалізацію стандартів та підриває очікувану ефективність заходів із протидії корупції в Україні [2].

У своїй науковій публікації Довженко Я.М. зосереджується на проблематиці формування та реалізації антикорупційної політики крізь призму міжнародних підходів і національного правового регулювання. У дослідженні аналізуються основні міжнародні інструменти протидії корупції та їх вплив на розвиток внутрішнього законодавства, зокрема з урахуванням зобов'язань держави у сфері запобігання корупційним правопорушенням. Особливу увагу приділено питанням ефективності імплементації міжнародних антикорупційних вимог, а також проблемам їх адаптації до національних правових і інституційних умов. Автор підкреслює, що наявність розвиненої нормативної бази не завжди забезпечує практичну результативність антикорупційних заходів, якщо вони не підкріплені належними організаційними механізмами, інституційною спроможністю та сталою правозастосовною практикою. У роботі також акцентується на необхідності комплексного підходу до протидії корупції, який поєднує правові, управлінські та превентивні інструменти [3].

У науковій статті Лебедева Т.О. зосереджується на дослідженні сучасних підходів до запобігання корупції крізь призму міжнародних правових інструментів та їх впливу на національне законодавство. У роботі аналізується значення міжнародних антикорупційних документів для формування внутрішньої антикорупційної політики, а також розкривається їх роль у трансформації правових механізмів протидії корупційним правопорушенням. Автор звертає увагу на проблеми практичної реалізації міжнародних антикорупційних підходів, наголошуючи, що ефективність таких інструментів залежить не лише від їх нормативного закріплення, а й від рівня інституційної спроможності держави, якості правозастосування та узгодженості між різними елементами антикорупційної системи. У дослідженні підкреслюється необхідність комплексного та системного підходу до впровадження міжнародних вимог з урахуванням національних правових і соціально-економічних умов [4].

Дослідження Волохова О.С. присвячене оцінці ролі міжнародних стандартів у сфері боротьби з корупцією та їх впливу на ефективність національного законодавства. Автор показує, що міжнародно-правові акти формують єдине

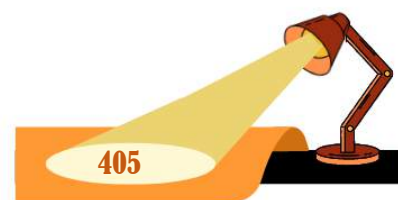
правове розуміння корупції та встановлюють загальні вимоги щодо криміналізації корупційних правопорушень, забезпечуючи поступову гармонізацію національних норм із міжнародними нормами. Дослідження виокремлює особливу роль спеціалізованих стандартів, розроблених, зокрема, групою держав проти корупції (GRECO) та іншими міжнародними структурами, які вимагають впровадження змін до антикорупційної політики і законодавства, а також практичних механізмів реалізації цих норм. Крім того, автор підкреслює, що сам факт прийняття міжнародних стандартів не гарантує їх ефективність: результативність антикорупційного законодавства залежить від глибини його імплементації та здатності національної правової системи адаптувати міжнародні вимоги до своїх інституційних реалій. Особлива увага в роботі приділена аналізу впливу стандартів на правотворчість, діяльність антикорупційних органів та формування ціннісних орієнтирів в управлінні, що має сприяти не лише формальному запровадженню норм, а й їх практичному втіленню [5].

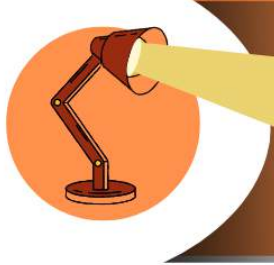
Аналіз наукових публікацій свідчить, що проблематика імплементації міжнародних антикорупційних стандартів у національні правові системи є сталою та багатоаспектною темою сучасних досліджень. У працях вітчизняних науковців акцент робиться як на нормативному закріпленні міжнародних антикорупційних зобов'язань, так і на практичних труднощах їх реалізації в умовах національного правового середовища. Значна увага приділяється питанням узгодження міжнародних вимог із внутрішнім законодавством, виявленню правових колізій, а також пошуку оптимальних моделей гармонізації з європейськими підходами у сфері запобігання корупції.

Разом із тим узагальнення наукових підходів дозволяє констатувати, що більшість досліджень зосереджені переважно на аналізі міжнародних договорів та зобов'язань держави, тоді як питання правової природи міжнародних антикорупційних стандартів, механізмів їх адаптації та умов ефективного впровадження залишаються недостатньо систематизованими. У наукових працях послідовно підкреслюється, що формальне прийняття міжнародних норм або стандартів не забезпечує їх результативності без належного інституційного, організаційного та управлінського супроводу, а також без урахування специфіки національного правового та адміністративного середовища.

Таким чином, попри значний науковий доробок у сфері міжнародної антикорупційної проблематики, залишається актуальною потреба у комплексному дослідженні співвідношення міжнародних антикорупційних стандартів і національного законодавства, визначенні їх універсальності та виявленні чинників, що впливають на ефективність їх практичного впровадження. Саме це зумовлює необхідність подальшого наукового аналізу та визначає мету цього дослідження.

Мета дослідження. Метою цього дослідження є комплексний правовий аналіз міжнародних антикорупційних стандартів крізь призму їх практичної

реалізації у національних правових системах, а також з'ясування меж їх універсальності в умовах різноманіття правових, інституційних та соціально-економічних моделей держав. У межах дослідження ставиться завдання дослідити причини розриву між нормативним закріпленням міжнародних антикорупційних вимог та результативністю їх фактичного застосування, а також визначити ключові чинники, що зумовлюють успішність або, навпаки, неефективність імплементації таких стандартів.

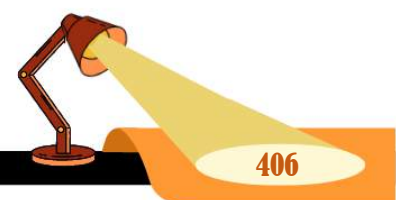
Дослідження спрямоване на виявлення системних проблем адаптації міжнародних антикорупційних стандартів до національного законодавства, аналіз ролі політичної волі, інституційної спроможності, правової культури та кадрового забезпечення у процесі їх упровадження, а також оцінку значення навчання і формування добросовісної організаційної культури для забезпечення реального антикорупційного ефекту.

Отримані результати мають на меті обґрунтувати необхідність диференційованого підходу до імплементації міжнародних антикорупційних стандартів, сформулювати практичні рекомендації щодо їх адаптації до національних умов та окреслити можливі напрями вдосконалення механізмів запобігання корупції з урахуванням специфіки правових систем окремих держав, зокрема України.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день проблема корупційних правопорушень залишається однією з найсерйозніших загроз економічній стабільності держави в цілому та невідповідності рівня життя її населення економічному потенціалу самої держави у багатьох країнах, включно з Україною. В сучасних умовах необхідності мобілізації зосередження зусиль щодо запобігання проявам корупції для можливості підтримки довіри західних партнерів до України для надання їй фінансової підтримки в складних умовах воєнного стану, питання ефективності впроваджених заходів щодо запобігання корупції та дотримання добросовісності набуває особливої актуальності. Корупція не лише підриває довіру до державних інституцій, а й створює суттєві перешкоди для конкурентоспроможності економіки та впровадження сучасних моделей управління. Застосування дієвих інструментів протидії корупції є одним із ключових складових прозорого функціонування державних інститутів та корпоративного управління.

Для формування механізмів протидії корупції застосовуються не лише міжнародні договори, що мають обов'язковий юридичний характер, а й міжнародні стандарти – спеціальні документи, що встановлюють загальні принципи, методики та процедури, рекомендовані в роботі органів державної влади та суб'єктів господарювання незалежно від форми власності.

В науковій літературі нерідко спостерігається ототожнення понять «міжнародні стандарти антикорупції» та «міжнародні антикорупційні нормативно-правові акти», що спричиняє методологічні помилки при аналізі правової

природи цих документів. Тому для об'єктивного аналізу міжнародних стандартів антикорупції та імплементації сучасних практик доброчесності та протидії корупції важливо чітко розмежовувати ці дві категорії.

Відповідно до Закону України «Про міжнародні договори України» «міжнародний договір України - укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо)» [6]. Міжнародні договори після їх ратифікації мають обов'язковий характер і є частиною національного законодавства.

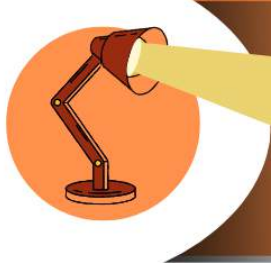
Натомість Закон України «Про стандартизацію» визначає, що «стандарт – це нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері» [7]. Відповідно до пункту 10 частини першої статті 1 цього закону «міжнародний стандарт - стандарт, прийнятий міжнародною організацією із стандартизації і доступний для широкого кола користувачів» [7]. На відміну від міжнародних договорів, стандарти не створюють юридично обов'язкових зобов'язань, проте виступають універсальним інструментом гармонізації зібраних у собі практик та підвищення ефективності впроваджених антикорупційних політик.

Отже, між зазначеними видами документів існує чітка різниця як у правовій природі, так і в порядку їх імплементації. Міжнародні договори містять обов'язкові для держави зобов'язання, тоді як міжнародні стандарти мають рекомендаційний чи технічний характер, спрямований на уніфікацію підходів та формування загально визнаних практик у сфері запобігання корупції. Міжнародні стандарти надають рішення реалізації завдань, що необхідність застосування яких визначається у міжнародних договорах. Тобто, іншими словами, міжнародні стандарти розробляються та впроваджуються як засоби реалізації міжнародних договорів. Змішування цих понять ускладнює формування коректної методології аналізу міжнародних інструментів протидії корупції та відповідної національної політики.

Стандарти вже протягом тривалого часу займають вагоме місце в міжнародній системі антикорупційного регулювання, оскільки дозволяють створити єдиний практичний підхід до впровадження заходів запобігання та протидії корупції в усіх секторах економіки та суспільного життя держави. Разом із тим міжнародні договори виступають рамковими документами, що визначають необхідність упровадження таких стандартів на національному рівні.

Основні міжнародні договори у сфері запобігання корупції не визначають конкретних практичних стандартів, однак закладають юридичні передумови для

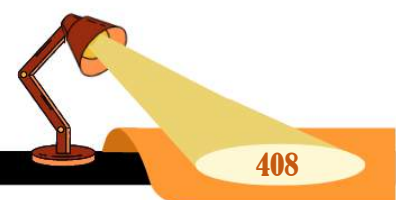

їх розроблення і впровадження на національному рівні. Вони формують нормативну основу, що вимагає від держав запровадження у національне законодавство регламентованих правил, кодексів поведінки, процедур внутрішнього контролю, систем комплаєнсу та інших інструментів доброчесності. Саме тому ці договори розглядають як базові акти, що визначають зміст, напрями та вимоги до стандартизації у сфері протидії корупції.

Найбільш універсальним міжнародним договором є Конвенція ООН проти корупції, яка визначає глобальні зобов'язання держав щодо запобігання корупції, криміналізації корупційних діянь, міжнародного співробітництва та повернення активів [8]. Водночас сама Конвенція не є міжнародним стандартом, адже не встановлює технічних або процедурних норм прямої дії. Разом із тим, положення Конвенції формують рамкові вимоги до держав щодо впровадження системних механізмів запобігання корупції. Зокрема, Конвенція ООН проти корупції заохочує держави створювати умови для розвитку доброчесних практик у приватному секторі, включаючи застосування кодексів поведінки, внутрішніх процедур запобігання конфлікту інтересів, а також прозорих систем стандартів бухгалтерського обліку та аудиту. Ці положення спрямовані на формування належного корпоративного управління, однак реалізація відповідних стандартів і процедур покладається на національне законодавство.

Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ETS 173) є базовим міжнародним актом, що покладає на держави-учасниці обов'язок установити кримінальну відповідальність за широкий спектр корупційних діянь, включаючи активний і пасивний підкуп, зловживання впливом та інші форми неправомірної вигоди. Документ також зобов'язує держави забезпечити дієві інституційні та процесуальні механізми запобігання корупції. Зміст цієї Конвенції доповнюється антикорупційними стандартами Ради Європи, що формуються у межах діяльності GRECO та спираються на «20 керівних принципів боротьби проти корупції», які визначають ключові орієнтири для державної політики у сфері доброчесності [9].

Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією визначає необхідність впровадження державами на національному рівні заходів, що дозволять захистити осіб, які постраждали від корупції, та закріплює необхідність впровадження механізмів цивільного відшкодування шкоди від корупційних діянь, які будуть необхідні для забезпечення збереження прав і інтересів сторін під час цивільного провадження у справах проти корупції. Положеннями Конвенції також наголошено на необхідності впровадження заходів щодо контролю за фінансовим станом суб'єктів господарювання шляхом подання ними звітності. Заходи, які визначаються цією Конвенцією, також включають рекомендації GRECO щодо прозорості, доброчесності, етичних кодексів та внутрішніх процедур контролю, що застосовуються як у публічному, так і в приватному секторі [10].

Конвенція ОЕСР щодо підкупу іноземних посадових осіб (OECD Anti-Bribery Convention) зобов'язує держави криміналізувати підкуп іноземних посадових осіб у міжнародній комерційній діяльності. Вона також стимулює впровадження корпоративних антикорупційних стандартів, включно з політиками комплаєнсу та внутрішнім контролем у компаніях, проведення системного процесу оцінювання, аналізу та перевірки діяльності, операцій, контрагентів або внутрішніх процесів організації з метою виявлення ризиків, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та запобігання можливим негативним наслідкам щодо контрагентів, прозорого обліку подарунків, витрат і взаємодії з державними органами. Конвенція також не встановлює конкретних стандартів, але вимагає від держав створення регламентованих процедур та правил, тобто формально закладає потребу у стандартах доброчесності та прозорості [11].

На відміну від міжнародних договорів, які визначають загальні нормативні рамки та принципи, міжнародні стандарти забезпечують конкретизований, інструментальний та уніфікований практичний підхід до впровадження антикорупційних механізмів у різних сферах діяльності. Саме вони наповнюють міжнародні зобов'язання реальним змістом, пропонуючи чіткі процедури, методики, критерії оцінювання ризиків та вимоги до корпоративного управління та комплаєнсу.

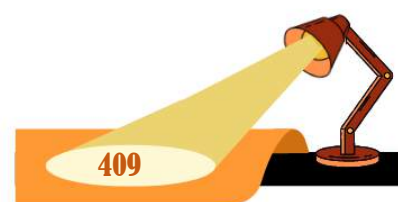
Перехід до аналізу міжнародних стандартів дає змогу визначити, яким чином державні органи, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання чи громадські організації можуть імплементувати положення міжнародних конвенцій у свою практичну діяльність, забезпечуючи ефективність антикорупційної політики у внутрішніх локальних документах.

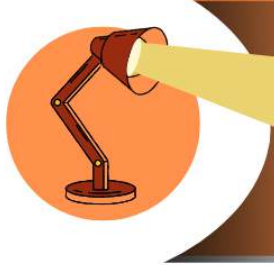
У сучасній системі антикорупційного регулювання особливу роль відіграють міжнародні стандарти, які забезпечують уніфіковані підходи до запровадження механізмів доброчесності та формують практичну основу для ефективного управління ризиками корупції в організаціях різного типу.

Ефективність та дієвість стандартів обумовлена тим, що вони, на відміну від міжнародних договорів, встановлюють не загальні політичні рамки, а конкретні процедури, критерії та вимоги до діяльності, що дозволяє впроваджувати дієві інструменти попередження корупційних проявів.

Найбільшого поширення набули стандарти ISO, які стали ключовими орієнтирами глобальної інфраструктури доброчесного врядування.

Одним із фундаментальних документів цієї групи визначається стандарт ISO 37001: Система управління протидією корупції – вимоги та настанови щодо застосування. Цей стандарт було розроблено проектним комітетом ISO ISO/PC 278 «Системи менеджменту боротьби з хабарництвом» та опубліковано Міжнародною організацією зі стандартизації (ISO) у 2016 році. Стандарт призначений для органів та організацій, а також суб'єктів господарювання незалежно від

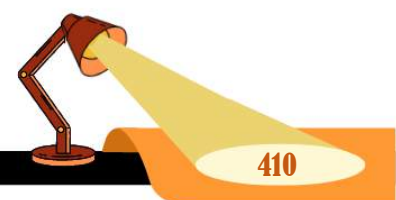

форми власності, організаційно-правової форми та виду діяльності. «Метою цього Міжнародного стандарту є забезпечити підтримку у питаннях формування світової культури, яка бореться із хабарництвом і покращує відповідальність та довіру у світі бізнесу, а також в установах. Це є причиною; запобігання хабарництву стає глобальною ініціативою, починаючи з особистої поінформованості до організацій, відповідальних за забезпечення діяльності із запобігання хабарництву. Цієї мети можна досягти лише шляхом неухильного виконання, прозорості та дотримання вимог концептуальної основи системи управління заходами боротьби з корупцією, викладеної у стандарті ISO 37001» [12]. «Цінність ISO 37001 полягає в тому, що він не просто визначає зобов'язання керівництва щодо антикорупційної діяльності, але й надає реальні інструменти, які може використати керівник в процесі запровадження антикорупційної політики. Структура Стандарту побудована з двох частин: перша – норми стандарту, друга – настанови з використання цих норм (інформаційне керівництво)» [1]. В Україні він імплементований у вигляді ДСТУ ISO 37001:2018, що забезпечує його застосування на рівні державного та корпоративного секторів.

На сьогоднішній день особливу увагу антикорупційні органи приділяють правам та гарантіям захисту викривачів корупційних правопорушень. Проблема захисту викривачів та ефективної організації внутрішніх каналів повідомлень знайшла своє відображення у міжнародному стандарті ISO 37002:2021 «Системи управління повідомленнями про порушення», який розроблено Технічним комітетом ISO/TC 309 «Управління організаціями» [13]. Стандарт містить рекомендації щодо створення прозорих і конфіденційних механізмів повідомлення про порушення, проведення об'єктивних та незалежних внутрішніх розслідувань, а також забезпечення захисту осіб, які інформують про неправомірні дії. Хоча офіційної імплементації у вигляді національного стандарту він поки не отримав, у науковому та практичному середовищі ISO 37002 розглядається як ключовий інструмент формування ефективного інституту викривачів в Україні, особливо з огляду на реформування відповідного законодавства.

Ще одним фундаментальним документом є ISO 37000:2021 «Міжнародний стандарт управління організаціями», який кодифікує універсальні принципи етичного та відповідального управління. Стандарт фокусується на прозорості, підзвітності, ефективному управлінні ризиками, дотриманні етичних норм та збалансованості інтересів різних груп стейкхолдерів. У межах антикорупційної політики ISO 37000 відіграє роль концептуального підґрунтя, оскільки визначає принципи, на яких базується діяльність організацій у відповідності до міжнародних вимог добросовісності. В Україні цей документ використовується як орієнтир у державній та корпоративній політиці управління, зокрема у дослідженнях і методичних напрацюваннях, підготовлених органами публічної влади.

Завершальним елементом у структурі міжнародних комплаєнс-стандартів є ISO 37301:2021 «Системи управління комплаєнсом». Він встановлює вимоги до формування системи комплаєнсу, що охоплює розроблення політик, оцінку ризиків невідповідності, створення механізмів контролю, моніторинг, аудит, коригувальні дії та постійне покращення. Стандарт забезпечує інтеграцію механізмів антикорупційного комплаєнсу з іншими сферами нормативної відповідності, створюючи цілісну управлінську модель. Його положення дедалі частіше застосовуються українськими компаніями, особливо тими, що працюють із міжнародними партнерами або беруть участь у транснаціональних проєктах. Цей стандарт надає змогу компаніям впровадити у своїй діяльності ефективні внутрішні процедури у відповідності до міжнародного стандарту.

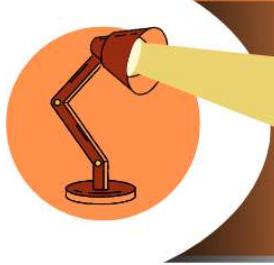
Дослідження положень основних міжнародних антикорупційних стандартів дає можливість окреслити загальні підходи, що формують основу сучасних моделей добросовісного управління, комплаєнсу та організаційної відповідальності. Водночас навіть найбільш деталізовані та структуровані стандарти незалежно від їх універсальної природи та глобального поширення не дають можливість повною мірою врахувати весь спектр політичних, правових, економічних і культурних особливостей конкретних держав. Це закономірно порушує питання про межі універсальності міжнародних антикорупційних вимог: чи здатні вони функціонувати як єдині правила для всіх правових систем, чи все ж таки потребують адаптації до місцевих інституційних практик, рівня розвитку правової культури та специфіки національного регулювання.

Саме аналіз цього співвідношення універсальних норм і національних умов дозволяє оцінити реальну ефективність міжнародних стандартів у сфері запобігання корупції та визначити, яким чином вони трансформуються під впливом внутрішніх правових та управлінських контекстів держав.

Міжнародні антикорупційні стандарти від початку формулюються як універсальні орієнтири, однак їхня повна та безпосередня застосовність у різних правових системах є обмеженою. Вони ґрунтуються на загальновизнаних принципах: прозорості, підзвітності, належного управління ризиками корупції та ефективного контролю, але реальні механізми їх запровадження значною мірою залежать від інституційної структури конкретної держави, її правової традиції, рівня розвитку публічної адміністрації та політичної культури.

Універсальність таких стандартів проявляється у формулюванні базових вимог: запровадження систем комплаєнсу, незалежності органів контролю, ефективних механізмів повідомлення про порушення, управління конфліктами інтересів, прозорості державних процесів, а також створення умов для добросовісного лідерства. Саме тому міжнародні стандарти – зокрема ISO чи рекомендації OECD – можуть бути використані як еталонні моделі для побудови або модернізації національних систем запобігання корупції.

Разом із тим їх не є доцільним застосовувати виключно у «чистому» вигляді. Більшість стандартів мають рамковий характер і передбачають зваження на контекст, що прямо зазначено в їхніх положеннях. Держави суттєво відрізняються за рівнем децентралізації влади, обсягом дискреційних повноважень посадових осіб, традиціями адміністративної процедури, моделями відповідальності та доступними ресурсами. Те, що є ефективним у централізованій бюрократичній системі, може не спрацювати у країні зі значною автономією органів місцевого самоврядування; підходи, орієнтовані на розвинені цифрові рішення, не завжди можуть бути імплементовані в державах із недостатньою технічною інфраструктурою.

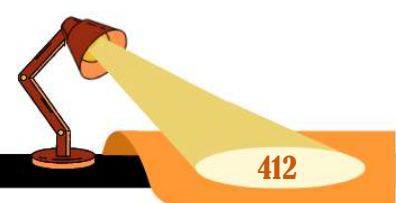
Адаптація міжнародних моделей також необхідна для уникнення суперечностей із національним конституційним ладом, правами людини та чинними правовими процедурами. У деяких країнах певні інструменти, наприклад, обов'язкові внутрішні розслідування, особливі процедури повідомлення про корупцію чи специфічні контрольні повноваження потребують додаткового законодавчого закріплення, щоб забезпечити їхню легітимність і відповідність національному законодавству.

Отже, міжнародні антикорупційні стандарти можна розглядати як універсальні за змістовними принципами, але не за формою реалізації. Їх практична дієвість залежить від адаптації до правових, адміністративних, соціальних та культурних особливостей кожної держави. Оптимальна модель передбачає поєднання міжнародних вимог із національними механізмами, що гарантує як відповідність глобальним підходам, так і реалістичність та ефективність їхнього впровадження в конкретних умовах.

Оскільки універсальні антикорупційні стандарти неминуче стикаються з різноманіттям національних правових систем та управлінських практик, їх адаптація стає лише першим кроком до реальної ефективності. Навіть за умови формального запровадження міжнародних вимог результативність залишається залежною від того, наскільки сприятливими є умови для їх практичного застосування. Саме тому логічним продовженням дискусії про універсальність стандартів постає питання про чинники, що визначають успіх або неуспіх їх імплементації.

Комплекс внутрішніх і зовнішніх передумов може як забезпечувати реальне втілення антикорупційних стандартів, так і створювати суттєві бар'єри для їх повноцінної дії. Відтак, подальший аналіз має бути спрямований на виявлення тих факторів, які сприяють ефективному впровадженню міжнародних стандартів, а також тих, що ускладнюють або навіть унеможливають їх реалізацію на практиці.

Незважаючи на універсальність цих інструментів та зібрання у собі найбільш вдалих практик застосування, міжнародні стандарти не завжди досягають

очікуваних результатів. Основними проблемами їх імплементації є низька політична воля, так як у багатьох країнах антикорупційна політика залишається декларативною, а її реалізація саботується на найвищих рівнях влади. Ще однією проблемою варто виділити відсутність незалежної судової системи, а тому навіть найкращі закони залишаються неефективними, якщо суди корумповані та не притягують до відповідальності високопосадовців.

Важливим недоліком також є соціокультурні особливості, враховуючи що у деяких країнах корупція є частиною повсякденного життя, що ускладнює зміну суспільних норм і поведінки громадян. Дуже часто громадяни не сприймають належно впровадження нових практик в організації через недостатній рівень обізнаності про можливості, які відкриваються із впровадженням нових внутрішніх політик. Також на практиці найчастіше зустрічаються ситуації, коли в певній організації розроблені та впроваджені всі необхідні антикорупційні політики та політики доброчесності, проте з певних причин має місце недостатній рівень доведеності їх до працівників та відсутні внутрішні навчання щодо дотримання та реалізації впроваджених заходів. І наостанок, ще однією причиною неефективності впроваджених заходів є відсутність професійних фахівців, які б могли ефективно реалізувати в діяльності компанії розроблені та впроваджені механізми протидії корупції, дотримання правил доброчесності, а також захисту та стимулювання викривачів корупції.

Існує також проблема недостатнього контролю за міжнародними стандартами, хоча GRECO та ОЕСР здійснюють моніторинг, реальні санкції за невиконання міжнародних норм практично відсутні.

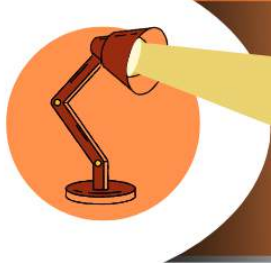
Враховуючи досліджені вище проблеми, постає питання: чи можлива універсальна антикорупційна модель імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство?

Враховуючи значні відмінності між правовими системами та соціокультурними нормами різних країн, створення універсальної моделі антикорупційної політики залишається складним і дискусійним завданням. На практиці реалізація міжнародних стандартів потребує врахування національних особливостей та адаптації до конкретного контексту держави. Серед ключових принципів, що забезпечують ефективність запровадження антикорупційних механізмів, можна виділити наступні.

Незалежність антикорупційних органів. Досвід держав із низьким рівнем корупції, таких як Данія та Нова Зеландія, свідчить, що дієва боротьба з корупцією можлива лише за умов наявності незалежних слідчих та судових органів, здатних забезпечувати неупереджене розслідування та притягнення до відповідальності порушників.

Цифровізація та прозорість даних. Використання електронного врядування та відкритих даних значно зменшує простір для корупційних проявів, що

підтверджується практикою Естонії. Цифрові платформи дозволяють контролювати державні процеси, підвищують прозорість і підзвітність органів влади.

Міжнародний фінансовий контроль. Впровадження стандартів FATF та обмеження доступу осіб із корупційним минулим до міжнародних фінансових систем є важливим інструментом запобігання фінансовим зловживанням та стимулює дотримання прозорих правил у бізнесі і державному секторі.

Розгляд цих принципів показує, що успішна імплементація міжнародних антикорупційних стандартів неможлива без їх адаптації до внутрішніх умов держави, врахування політичних, економічних та соціокультурних факторів, а також створення ефективних інституційних механізмів контролю та моніторингу.

В Україні питання впровадження антикорупційних стандартів набуває дедалі більшої актуальності. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) активно працює над створенням системи корпоративного та державного комплаєнсу, адаптуючи міжнародні стандарти до українських реалій. Зокрема, Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) розробило посібники та настільні книги, що містять рекомендації щодо побудови систем антикорупційного комплаєнсу та доброчесності у бізнесі. Ці матеріали спрямовані на формування практичних підходів до впровадження кодексів поведінки, внутрішніх політик запобігання конфлікту інтересів та механізмів контролю ризиків корупції в організаціях різних форм власності.

Крім того, НАЗК створило професійний стандарт для антикорупційних уповноважених, що визначає вимоги до компетентності та знань фахівців, які відповідають за реалізацію антикорупційної політики в організаціях. Стандарт охоплює не лише знання законодавчих норм, а й практичні навички щодо впровадження систем комплаєнсу, внутрішніх процедур контролю та навчання персоналу. Це дозволяє організаціям забезпечувати ефективну реалізацію антикорупційних заходів та підвищує рівень доброчесності у бізнес-середовищі.

Впровадження таких стандартів сприяє підвищенню професійної підготовки кадрів, розвитку корпоративної культури доброчесності та забезпеченню інтеграції національних практик із міжнародними вимогами. Особлива увага приділяється внутрішньому навчанню співробітників та регулярному контролю за дотриманням процедур комплаєнсу, що забезпечує реальну ефективність заходів протидії корупції в організаціях.

Таким чином, український досвід демонструє можливість ефективної адаптації міжнародних принципів доброчесності та комплаєнсу до національних умов, створюючи платформу для подальшого розвитку прозорого корпоративного управління та антикорупційної культури в державному та приватному секторах.

Висновки. Аналіз міжнародних стандартів боротьби з корупцією підтверджує їхню важливу роль у формуванні єдиних підходів до запобігання та протидії

корупційним проявам у різних сферах діяльності. Водночас, універсальність таких стандартів є відносною: ефективність їх впровадження значною мірою залежить від політичних, економічних, соціальних та культурних умов конкретної держави, а також від розвитку її інституційної структури та правової культури.

Для підвищення ефективності міжнародних стандартів необхідно впровадити наступні заходи.

Посилити контроль за виконанням міжнародних зобов'язань у сфері антикорупції, включно з регулярними перевітками, аудитами та механізмами моніторингу, що дозволяють своєчасно виявляти порушення та реагувати на них.

Розробити гнучкіші моделі імплементації стандартів, які враховують національні особливості, соціокультурні фактори та специфіку організаційного управління, забезпечуючи адаптацію процедур комплаєнсу та внутрішніх політик до конкретного середовища.

Зміцнювати міжнародну співпрацю у сфері фінансового моніторингу, обміну інформацією та повернення активів, отриманих незаконним шляхом, що сприяє зменшенню можливостей для корупційних зловживань на глобальному рівні.

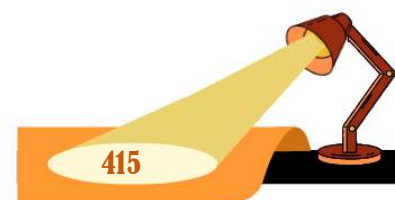
Підвищувати професійну підготовку фахівців у сфері антикорупційного управління. Навчання має охоплювати питання комплаєнсу, етики, управління ризиками та впровадження внутрішніх контрольних процедур, що дозволяє організаціям ефективно реагувати на загрози та запобігати проявам корупції.

Розвивати корпоративні системи комплаєнсу як на державному, так і на приватному рівні, забезпечуючи інтеграцію антикорупційних механізмів у загальну управлінську політику організацій. Комплаєнс-системи допомагають структурувати контрольні процеси, підвищують прозорість діяльності та формують культуру доброчесності серед співробітників.

Таким чином, міжнародні антикорупційні стандарти можуть бути ефективними лише за умови їхньої системної адаптації до національних правових, управлінських та культурних умов. Поєднання глобальних принципів із локальною практикою, підтримка професійного рівня фахівців, а також розвиток комплаєнс-інструментів створюють реальні передумови для підвищення результативності антикорупційної політики та формування довіри до державних і корпоративних інституцій.

Література:

1. Ломжець Ю., Галай А., Деркач С., Дацко К. Роль лідера у протидії корупції: аналітичний огляд / Національне агентство з питань запобігання корупції. Київ, 2022. 36 с. URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/Rol_lidera_u_protydii_koruptsii_Analitychnyy_oglyad_vprovadzhennya.pdf

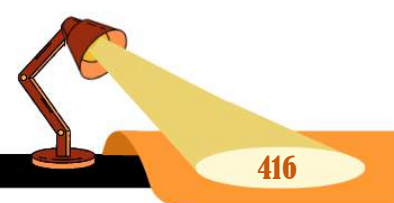

2. Салманов О.В., Терещук С.С. Імплементація міжнародних антикорупційних стандартів // Теоретико-прикладні проблеми кримінального процесу та криміналістики в умовах воєнного стану. Кам'янець-Подільський, 2023. С. 400 – 402. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cf42387e-709d-463f-af73-083ba73a2e99/content>
3. Довженко Я.М. Міжнародно-правові стандарти протидії корупційним злочинам // *Юридичний науковий електронний журнал*, Запоріжжя, 2019. № 5. С. 45 – 48. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2019/10.pdf
4. Лебедєва Т.О. Міжнародно-правові засади протидії корупційним правопорушенням // Одеського національного університету. Серія «Правознавство». Випуск № 37. Одеса, 2019. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc37/23.pdf>
5. Волохов О.С. Міжнародні стандарти у сфері боротьби з корупцією та їх вплив на ефективність національного законодавства // *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Випуск № 04, 2025, частина 1. – Ужгород, 2025. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/08/7.pdf>
6. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
7. Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 № 1315-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>
8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Постанова Міжнародний документ від 31.10.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text
9. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173): Конвенція, Міжнародний документ від 27.01.1999 № ETS173. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text
10. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text
11. Конвенція по боротьбі з підкупом іноземних посадових осіб під час проведення міжнародних ділових операцій: Конвенція, Міжнародний документ від 17.12.1997. URL: https://zakononline.ua/documents/show/198900__198965
12. ISO 37001:2016 Система управління заходами боротьби з корупцією. вимоги із рекомендаціями для використання: офіц. збірник. / Національне агентство з питань запобігання корупції. Київ, 2021. Веб-сайт НАЗК. URL: https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/22.-ISO-37001_2016_ukr.pdf
13. ISO 37002:2021: Системи управління повідомленнями про порушення. Настанови: веб-сайт ISO. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/ru/#iso:std:iso:37002:ed-1:v1:en>

References:

1. Lomzhets Yu., Galai A., Derkach S., Datsko K. The role of the leader in combating corruption: an analytical review / National Agency for the Prevention of Corruption. Kyiv, 2022. 36 p. URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/Rol_lidera_u_protydii-_koruptsii-_Analychnyy-_oglyad_vprovadzhennya.pdf
2. Salmanov O.V., Tereshchuk S.S. Implementation of international anti-corruption standards // Theoretical and applied problems of criminal process and forensics in martial law. Kamianets-Podilskyi, 2023. P. 400 – 402. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cf42387e-709d-463f-af73-083ba73a2e99/content>
3. Dovzhenko Ya.M. International legal standards for combating corruption crimes // Legal scientific electronic journal, Zaporizhzhia, 2019. No. 5. P. 45 – 48. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2019/10.pdf

4. Lebedeva T.O. International legal principles for combating corruption offenses // Odessa National University. Series "Jurisprudence". Issue No. 37. Odesa, 2019. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc37/23.pdf>

5. Volokhov O.S. International standards in the field of combating corruption and their impact on the effectiveness of national legislation // Electronic scientific publication "Analytical and comparative law". State Higher Educational Institution "Uzhgorod National University". Issue No. 04, 2025, part 1. - Uzhgorod, 2025. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/08/7.pdf>

6. On international treaties of Ukraine: Law of Ukraine dated 29.06.2004 No. 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

7. On Standardization: Law of Ukraine dated 05.06.2014 No. 1315-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>

8. United Nations Convention against Corruption: Resolution International Document dated 31.10.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

9. Criminal Convention against Corruption (ETS 173): Convention, International Document dated 27.01.1999 No. ETS173. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text

10. Civil Convention on Combating Corruption: Convention, International Document of 04.11.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text

11. Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions: Convention, International Document of 17.12.1997. URL: https://zakononline.ua/documents/show/198900__198965

12. ISO 37001:2016 Anti-corruption management system. Requirements with recommendations for use: official collection. / National Agency for the Prevention of Corruption. Kyiv, 2021. NACP website. URL: https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/22.-ISO-37001_2016_ukr.pdf

13. ISO 37002:2021: Incident reporting management systems. Guidelines: ISO website. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/ru/#iso:std:iso:37002:ed-1:v1:en>

Дата першого надходження статті до видання: 07.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.04.2026

